

Geheime verkiezingen

Begin maart spelen zich de op één na geheimste verkiezingen van dit land af: die voor de Provinciale Staten, met daaraan gekoppeld de verkiezing van de helft van de leden van de Eerste Kamer.

De televisiespotjes die over waren van de Tweede Kamer-verkiezingen zijn met een nieuwe datum ingevuld ('11 maart, u komt toch ook?') en worden weer volop uitgezonden. Maar verder is er niets. Er zijn wel lijsttrekkers, maar wie dat zijn is zelfs in de provincie waar je woont moeilijk te ontdekken. Dus bij deze verkiezingen geen mannetjesmakerij, geen ellenlange avonden vol met TV-debatten, geen huisbezoek, geen analyses over de te vormen coalities of over de consequenties voor de invulling van de Eerste Kamer... Niets. Doodse stilte.

Dus het zal wel over de inhoud gaan. Geen mannetjes, geen vrouwtjes, maar ruimte voor beleid, voor de keuzen die de provincie moet maken. Maar wat zijn dat voor keuzen? Waar gaan ze eigenlijk over, die verkiezingen? Niemand die het echt weet, of het antwoord dat je op deze vraag krijgt is zo algemeen dat je er niets mee kunt, zo politiek-correct dat je er onmogelijk warm voor kunt lopen of zo bestuurlijk en technisch dat vrijwel niemand zal denken: dát is nu echt een onderwerp voor mij.

De vraag waarom die Provinciale Staten eigenlijk bestaan wordt al decennia gesteld, en het antwoord is steeds weer dat de provincies nodig zijn als bestuurslaag om Nederland fatsoenlijk te kunnen besturen. Zo staat het in alle staatsinrichtingboekjes en daarmee basta.

Maar voor de kunstenwereld is er wél iets aan de hand. Geen bestuurlijk-technische algemeenheid, maar iets heel concreets. De provincies zijn de belangrijkste en de sterkste partners, lees: de financieel meest draagkrachtige partij, binnen de convenantonderhandelingen voor een nieuwe Cultuurnota-periode. In die onderhandelingen worden afspraken gemaakt over de gezamenlijke (financiële) verantwoordelijkheid voor het cultuurbeleid in de komende periode. Die convenanten worden afgesloten tussen het rijk en de zogenaamde landsdelen. (Landsdeel Oost bijvoorbeeld, is Gelderland, Overijssel, en de grote gemeenten Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn, Zwolle, Enschede en Hengelo.) De provinciebestuurders zijn in dit verband de leidende bestuursorganen.

De provincies hebben van de vorige keren dat er conventgesprekken zijn geweest een stevige kater opgelopen, ze voelden zich niet serieus genomen. Er was geen sprake van onderhandelen, overleggen en in gezamen-

lijkheid concluderen, maar de gesprekken werden ervaren als dictaten vanuit het Rijk: je mag van alles vinden, als je maar doet wat wij je nu voorstellen. Maar deze keer zullen ze het Rijk dwingen iets hartelijker te zijn in het waarderen van de regionale problematiek. Ze zullen de kaart spelen van het feit dat ze kunnen aantonen dat zij, samen met de gemeenten, meer aan kunst en cultuur uitgeven dan het Rijk. En in een handelsland als Nederland geldt ook hier de wet van het geld. Wie betaalt, bepaalt. De provincies zullen beleidsmatig goed voorbereid aan tafel schuiven, want ze hebben geleerd van de vorige keren.

Er is nog een groot verschil met de vorige keer. Op de een of andere manier verschuiven op provinciaal niveau de politieke kaders veel minder heftig dan op landelijk of plaatselijk niveau. Dat kan uitgelegd worden als een bewijs voor de stelling dat de provinciale politiek te ver af staat van de dagelijkse praktijk. Maar net zo goed kan het worden gewaardeerd als een stabiliserende factor in de onstuimige bewegingen van die twee andere politieke arena's: de gemeentepolitiek en de Tweede Kamer.

Door de kleine politieke verschuivingen op provinciaal niveau gaan waarschijnlijk in veel Staten colleges door op de oude voet. Gedeputeerden willen het karwei afmaken, ook op cultuurgebied, ze willen voor hun provincie of landsdeel binnen halen wat ze de vorige keer uit onervarenheid met het convenantsdenken hebben laten liggen.

En deze keer hebben ze een ruime strategische voor-sprong op het Rijk.

Want de staatssecretaris die straks de onderhandelingen moet voeren zal nieuw zijn, gloednieuw zelfs. De gedeputeerden zijn (nu) ervaren rotten, de landsdelige politici kennen dit spel, ze kennen de valkuilen. De frustraties van het tijdperk-Van der Ploeg zitten nog in hun bloed, ze weten wat ze er uit willen slepen.

En zo worden deze geheime verkiezingen vanzelf belangrijk.

Terwijl veel belangenverenigingen hun pijlen richten op het Rijk en de Raad voor Cultuur, is het paard van Troje in stelling gebracht en wordt dit paard het bastion van de cultuurpolitiek binnengeschoven. Zonder debatten. ongezien, ongemerkt, maar heel bepalend. Blijft over de vraag: moet je nu gaan stemmen en zo ja, als kunstbeleidliever, op wat of wie dan?

Het beste is precies hetzelfde te doen bij als de vorige Statenverkiezingen in 1998. Dan verandert de politieke kleur tenminste niet en kunnen we uitkijken naar sterke regionale cultuurpolitiek voor de periode 2005-2008.

Freek van Duijn